

Nr 100.*Utlåtande i anledning av väckta motioner om förbättrade pensionsförmåner till personer, som varit anställda vid vissa järnvägar på Gotland.*

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hällgren* och herr *Georg Pettersson* (I:313) och den andra inom andra kammaren av herrar *Ahlsten* och *Svensson* i Stenkyrka (II:366), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till vissa personer, vilka varit anställda vid Klinte—Roma och Slite—Roma järnvägar på Gotland, skola utgå pensioner efter samma grunder som gälla för dem som varit anställda vid Gotlands järnvägs AB, eller 80 procent av vad som utgår vid statens järnvägar, samt att för år 1950/51 bevilja ett anslag av 19 700 kronor att användas för utökning av pensioner för denna personal.

Till stöd för det sålunda väckta yrkandet anföres i motionen II:366 följande.

Då staten 1947 övertog samtliga järnvägar på Gotland tillerkändes den pensionerade personalen vid Gotlands järnvägs AB, som trafikerade bansträckan Lärbro—Visby—Burgsvik, 80 procent av den pension som utgår till befattningshavare i samma lönegrad vid statens järnvägar. Vederbörande järnvägsförvaltning hade tidigare ordnat pension för sina befattningshavare. Vid järnvägarna Klinte—Roma och Slite—Roma hade järnvägsförvaltningarna på grund av företagets dåliga ekonomi icke ansett sig kunna bifalla personalens vid två olika tillfällen gjorda framställning om pensionens ordnande i enskilda järnvägarnas pensionskassa. Vid övertagande av järnvägarna erhöles befattningshavarna vid Gotlands järnvägs AB sålunda en pension motsvarande 80 procent av den som utgår vid statens järnvägar, under det att befattningshavarna vid Klinte—Roma och Slite—Roma erhöles en betydligt mindre pension, då densamma blev beroende av ett beslut som vederbörande järnvägsförvaltningar träffade före järnvägarnas överlämnande till staten. Det är förståeligt, att dessa personer, som på grund av företagets dåliga ekonomi under sin långa tjänstgöring fått arbeta utan det skydd som en ordnad pension innebär, nu då staten övertagit järnvägarna anse sig böra bli jämställda i pensionshänseende med sina kamrater som varit anställda vid Gotlands järnvägs AB.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, järnvägsstyrelsen avgivit yttrande, i vilket anföres följande.

Såsom framgår av bifogade¹ å järnvägsstyrelsens pensionsavdelning upprättad sammanställning av pensionsförmånerna för de i föreliggande motioner avsedda förutvarande anställningshavarna vid Klinte—Roma och Slite—

¹ Se bilaga till utskottsutlåtandet.

Roma järnvägar kunna ifrågavarande tolv pensionstagare uppdelas i två grupper. Den ena gruppen (I) omfattar sådana pensionärer — till antalet 7 — som avgått från anställning vid vederbörande enskilda järnväg före statsövertagandet, och den andra gruppen (II) avser de övriga fem pensionstagare, vilka kvarstått i tjänst jämväl efter statsövertagandet av den enskilda järnvägen.

De i grupp I upptagna pensionstagarna hava vid avskedstagandet enligt av vederbörande järnvägsbolags styrelse i varje särskilt fall fattat beslut eller i enlighet med vid resp. enskilda järnvägar tillämpad praxis tilldelats ett visst årligt understöd (pension), vilken förmån i samband med statsförvärvet av Klinte—Roma och Slite—Roma järnvägar den 1 juli 1947 resp. statsövertagandet av Gotlands järnvägsaktiebolag den 1 juli 1948 omreglerats enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m.

Vad angår de i grupp II avsedda f. d. anställningshavarna — vilka kvarstått i tjänst vid någon av berörda järnvägar efter förstatligandet — har järnvägsstyrelsen vid sådan anställningshavares avgång ur tjänst tillerkänt honom pension enligt kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Beträffande det i förevarande motioner åberopade förhållandet att den pensionerade personalen hos Gotlands järnvägsaktiebolag — i förekommande fall — tillerkänts pensionsförmåner lika med 80 % av den tjänstepension, som tillkommer motsvarande befattningshavare vid statens järnvägar, får styrelsen påpeka, att nämnda personals pensionsförmåner från och med den 1 januari 1949 omreglerats på grund av i kungl. brev den 18 mars 1949 meddelade bestämmelser, avseende sådana pensioner, som bestämts enligt föreskrifterna i kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500) angående reglering av pensionsförhållandena för vissa anställningshavare och pensionärer vid statens järnvägar m. fl. Då emellertid pensionen till de pensionärer, som nu beröras av ifrågavarande motioner, icke beräknats enligt grunderna i någon till staten överläten enskild pensionsinrättnings stadgar eller reglementen, äga föreskrifterna i nyssnämnda kungl. brev av den 18 mars 1949 icke tillämpning i förevarande fall.

Enär ett bifall till berörda motioner, som åsyfta att f. d. anställningshavare vid Klinte—Roma och Slite—Roma järnvägar utan delaktighet i enskild pensionsinrättning och sålunda utan att hava erlagt pensionsavgifter måtte komma i åtnjutande av i förenämnda kungl. brev den 18 mars 1949 avsedda pensionsförmåner, skulle leda till vittgående, icke önskvärda konsekvenser för andra likartade fall, måste järnvägsstyrelsen — jämväl med hänsyn till att ifrågavarande pensionärer på grund av statens övertagande av de enskilda järnvägarna på Gotland kommit i en icke oväsentligt gynnsammare ställning i pensionshänseende än om statsförvärv av sagda järnvägar icke ägt rum — avstyrka bifall till motionerna.

Utskottet. Av järnvägsstyrelsens yttrande framgår, att pensionsförmåner för de däri avsedda förutvarande anställningshavarna vid Klinte—Roma och Slite—Roma järnvägar — i motsats till vad fallet är beträffande den i motionerna omförmälda pensionerade personalen vid Gotlands järnvägsaktiebolag — över huvud taget icke beräknats enligt grunderna i någon till staten överläten enskild pensionsinrättnings stadgar eller reglementen. Anställningshavarna i fråga äro på grund härav icke hänförliga till sådan personal, som omfattas av de av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelserna angående omreglering av pensioner, bestämda enligt föreskrifterna i kungörelsen den

29 juni 1945, nr 500. Att de i motionerna avsedda f. d. anställningshavarna skulle, utan att ha ägt delaktighet i någon enskild pensionsinrättning och utan att ha erlagt några pensionsavgifter, medgivas komma i åtnjutande av de i nämnda bestämmelser avsedda pensionsförmånerna synes med tanke på konsekvenserna icke böra ifrågakomma. Med hänsyn härtill och då de i motionerna avsedda pensionärerna genom statsövertagandet av ifrågavarande järnvägar fått sina pensionsförmåner icke oväsentligt förbättrade, kan utskottet icke tillstyrka någon åtgärd i motionernas syfte. Utskottet hemställer,

att motionerna I: 313 och II: 366 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 april 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 98.

Bilaga.

Sammanställning av pensionsförmånerna för vissa förutvarande anställningshavare vid Klintehamn—Roma och Slite—Roma järnvägar.

N a m n	Född	Avgått ur tjänst	Anställningstid vid avgång ur tjänst	Understöd (pension) enligt beslut eller tillämpad praxis av styrelsen för det enskilda järnvägsbolaget kr. för år	Omreglerad pension enligt k. k. 657/47 inkl. rörligt tillägg kr. för år	Pension enligt k. k. 490/47 inkl. rörligt tillägg kr. för år
<i>I. Anställningshavare som avgått ur tjänst före förstatligandet.</i>						
Stf Lindqvist, G.	5/5 82	1/1 46	41 år 11 mån.	2 400:—	3 306:24	—
Stfm Wiman, A.	10/8 79	1/1 46	21 » 7 »	1 800:—	2 486:40	—
Lokm Svanborg, R.	19/6 82	1/3 46	20 » 6 »	1 800:—	2 486:40	—
Lokf Wallin, R.	2/13 84	1/7 48	46 » 2 »	1 800:—	2 486:40	—
Knr Lundgren, H.	27/3 81	1/1 46	35 » 8 »	900:—	1 344:—	—
Stk Svensson, B.	7/7 89	1/8 47	31 » 1 »	1 200:—	1 760:64	—
Lokf Wiman, H.	14/7 87	1/7 48	29 » 3 »	1 200:—	1 760:64	—
<i>II. Anställningshavare som avgått ur tjänst efter förstatligandet.</i>						
Stf Claesson, A.	6/8 84	1/8 48	42 år 8 mån.	1 200:—	—	2 056:32
Stf Hoffman, A.	27/3 78	1/1 48	45 » 7 »	1 500:—	—	2 056:32
Bvfm Nyström, B.	29/7 73	1/1 48	45 » 7 »	1 200:—	—	2 056:32
Knr Lundin, S.	31/7 83	1/8 48	46 » 2 »	1 200:—	—	2 459:52
Bv Larsson, C. E.	3/4 76	1/1 48	45 » 7 »	1 200:—	—	2 056:32